

ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ

(Ἐκδιδόμενη κατὰ Παρασκευὴν.)

ΤΙΜΑΙ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΕΩΝ

Διατρίβων ὁ στίχος λεπτά 25
Εἰδηποιήσεις καὶ ἀγγελίαι κατ' ἀποκοπὴν.

Ὁ Συντάκτης

ΚΩΝΣΤ. Κ. ΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ.

ΤΙΜΗ ΣΥΝΔΙΟΜΗΣ

ΕΤΗΣΙΑ Δραχ. Ν 44.
Πληρωτέα κατ' ἑξαμηνίαν.

Βίος καὶ πολιτεία τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Ὁ ἱεράρχης οὗτος, τοῦ ὀποίου τὴν μνήμην ἐορτάζει σήμερον ἅπαν τὸ χριστιανικὸν τῆς ἐκκλησίας ἡμῶν πλήρωμα, ἐγεννήθη, περὶ τὸ 330 ἔτος ἀπὸ Χοιροῦ, εἰς Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας, χώρας τοσαύτον ἐξελληνισθείσης ἐπὶ τῶν διαδόχων τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὥστε ὁ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης ἔλεγε περὶ αὐτῆς ὅτι «Τότε τοῖς πεπαιδευμένοις ἐρβιωτέριον ὑπῆρχεν.» Εἰς τὴν Καππαδοκίαν τῶν ὀντι δ' Ἑλληνισμὸς ἀφίεται οὐ μόνον τὸν Βασιλείου, ἀλλὰ καὶ τὸν Γρηγόριον τοῦ Ναζιανζηνῶν, καὶ τὸν Εὐσεβίον, καὶ τὸν Πασανίαν, καὶ τὸν Ἀπολλώνιον τὸν Τυανέα, καὶ τὸν Βασίλειον Βουσίκιον, ὃν ὁ Μένανδρος ἔλεγε μουσῶν ἐραστὴν, καὶ περὶ τὴν ποίησιν καὶ ἱστορίαν ἐντυφῶντα. Ἴδιος δὲ ἡ Καισάρεια, ἡ οὖτως ἐπὶ Τιβερίου μετονομασθεῖσα, ἐκαλεῖτο πρότερον Βῤυσέβεια ἢ πρὸς τὸ Ἄγιον, καὶ Μάζακα· ὁ δὲ Στράβων θεσπιότι ὅτι ὁ Μάζακην ἠκολούθουν τοὺς νόμους τοῦ Χαλδαίου, ἐκλέγοντες καὶ νομῶδον, ὅστις ἦτο ὁ ἐξηγητὴς τῶν νόμων. Βλέπετε πόσας ἀρχαίας ἑλληνικὰς βίβλας εἶχεν ἡ γενέθλιος τοῦ Βασιλείου πόλις. Ἀπ' ἧς δὲ ἐπεκλήθη Καισάρεια, ἤμασε μάλιστα ἐν τῇ τρίτῃ ἑκατονταετηρίδι, ὅτε περιελάμβανε 400,000 κατοίκων καὶ ἀνέδειξε πρὸς τοὺς ἄλλους στρατηγοὺς τὸν Δημοσθένη, πράξαντα πολλὰ καὶ μεγάλα εἰς τοὺς κατὰ Περσῶν πολέμους.

Ὁ Βασίλειος, φοιτήσας τὸ πρῶτον εἰς τὰς ἐν Καισάρειᾳ σχολὰς, προσήλθεν ἔπειτα ἐνταῦθα εἰς Ἀθήνας, ὅπου συμμαθητὰς ἔσχε τὸν τε βραδύτερον ἐφάμιλλον αὐτοῦ ἀναδεχθέντα συναγωνιστὴν Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνῶν, καὶ τὸν μέγαν ἀντίπαλον, τὸν παραβάτην Ἰουλιανόν. Ὅτε ἐπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια, κατ' ἀρχὰς μετῴθη τὸ δικηγορικὸν ἐπάγγελμα καὶ ἐδίδαξε τὴν ῥητορικὴν. Καίτοι δὲ διαπρέψας, κατ' ἀμφοτέρας ὡς διδάσκαλος καὶ ὡς συνήγορος, μετ' οὐ πολὺ ἐγκατέλιπε τὰ ἐπάγγελα ταῦτα· διότι τό τε παράδειγμα τοῦ πατρὸς, καὶ τῆς μητρὸς, καὶ τῆς ἀδελφῆς, ἢ τε ὁμιλῆ τῆς ἰδίας φύσεως καὶ ἡ φιλοτιμία τῆς ἀφιερώσεως εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ τὴν ἀποθησαυρισθεῖσαν ἀπ' αὐτοῦ ἐξωθεν ἐπιστήμην, τὰ πάντα ἔφερον αὐτὸν πρὸς τὴν πίστιν ἣν ἐβλέπεν ἐκ παιδῶν προσθευομένην ἐν τῇ ἰδίᾳ οἰκίᾳ. Ὅθεν εἰς ἡλικίαν εἰκοσιεπτά ἐτῶν, ἐδέχθη τὸ ἅγιον βάπτισμα ἐν τῇ μητροπόλει τῆς Καισαρείας, ἐνώπιον τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ ὄλων, ὡσεὶ ὀπιστολικὴν τινα ἐντολὴν ἐνώπιον ὁλοκλήρου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Καὶ ἐν τῷ ἅμα ἀπαλλαγῆς ἀπὸ πάσης ἄλλης φροντίδος, καὶ ἀπὸ αὐτῆς τῆς περὶ τῶν ἰδίων κτημάτων ὧν τὰ πλεῖστα διένειμεν εἰς ἐλεῆν διαφιλιῆ, ἀπῆλθεν εἰς τὰ κυριώτερα ἱερά, τὰ τε ἐν ταῖς πόλεσι καὶ τὰ ἐν ἐρήμῳ, τῆς μεγάλης ἐκείνης ἀνατολικῆς ἐκκλησίας εἰς ἣν ἤθελε νὰ ἀφοσιώσῃ ἑαυτὸν καὶ ἡτις, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κλέους αὐτῆς καὶ τῆς ἀκμῆς, ἐσπαράσσειτο ὑπὸ τῆς τοῦ Ἀρείου αἰρέσεως. Ἐπὶ δύο εἴη περιήλθεν Ἀίγυπτον, Παλαιστίνην, Συρίαν, Μεσοποταμίαν, ἀκροῦμενος ὧν θεολόγων, συζητῶν πρὸς τοὺς φιλοσόφους, ἀ-

ποθαυμάζων τοὺς ἐρημίτας καὶ ἐφοδιαζόμενος ἐνθουσιασμῶν καὶ πίστιν διὰ τῆς θέας τῶν ἱερῶν τόπων ἐν οἷς τοσαῦτα ἐτελέσθησαν θαύματα. Ἐκεῖ ἐπληρώθη πεποιθήσεως μὲν καὶ ζήλου πρὸς τὰ ἐν Νικαίᾳ θεσπισθέντα δόγματα, εὐλαβείας δὲ πρὸς τὸν ἀκαίτητον αὐτῶν πρόμαχον· ἐκεῖ εἶδε τοὺς ἐρημίτας Ἀντώνιον καὶ Παῦλον, κατέκρινε τὴν ὑπερβολὴν καὶ κατάχρησιν τοῦ ἀσκητικοῦ βίου παρ' ἄλλοις τισὶ καὶ ἐμελέτησε τὴν τάξιν τῶν κοινοβιακῶν μάλλον μοναστηρίων, ἦτοι τῆς ἐν κοινῷ φιλοπόνοι ἀποχωρήσεως, ἣν δικαίῳ τῷ λόγῳ προετίμα τῆς ἀπράγμονος καὶ ἀπολύτου θεωρίας τῶν ἀσκητῶν.

Ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὰ ἴδια ἔσπευσε νὰ θάλῃ εἰς πράξιν ὅσα εἶδε καὶ ἐμελέτησεν, ἐκλέξας ἐπὶ τούτῳ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Πόντου, ἀναχώρημα, οὐχὶ ἡμῶς ὡς ἐρημίτης, ἀλλὰ μάλλον ὡς ἀθροῦπος ἐμπλεως ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον καὶ ἀρεσκόμενος μὲν εἰς τὸν μονήρη βίον, καθιστῶν δὲ αὐτὸν γόνιμον διὰ τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐργασίας. Τῶντι ἐν μιᾷ τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ πρὸς Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνῶν, ὅστις διεισθεῖς ἔτι ὡς φαίνεται, περὶ τὰ ἐγκλήματα διατρίβων, ὁ Βασίλειος περιγράφει τὸ χαριστάτον αὐτοῦ ἐνδιαίτημα ἐσοτελῶς διάφορον τῆς ἀπαισίτου ἐκείνης ἐρημίας ἐν ἣ ἀνηλίσκοντο οἱ τῆς Αἰγύπτου ἀσκηταί. «Μόλις ἐπιστέλλει πρὸς τὸν Γρηγόριον, μόλις ἀπογόνους τῶν ματαίων ἐλπίδων ἄς ἐπὶ σοὶ εἶχόν ποτε, κατὰ βίον ζήτησιν ἐπὶ τὸν Πόντον ἀπῆλθον· ἔθα δὴ μοι ὁ Θεὸς χωρὶον ὑπέδειξεν, ἀκριβῶς συμβαῖνον τῷ ἐμῷ τρόπῳ, ἄς τε οἶον πολλὰκις εἰθώμεν. ἀργούντες ἅμα καὶ παίζοντες τῇ διανοίᾳ συμπλάττοντες, τοιοῦτόν ἐστί τῆς ἀληθείας καθορᾶν· ὅρος γὰρ ἐστὶν ὑψηλόν, θαθεῖα ὕλη κεκαλυμμένη, ψυχροὶ ὕδασι καὶ διαφανέσιν εἰς τὸ κατ' ἄρκτον κατάρρυτον· τούτου ταῖς ὑπερβαίαις παδίον ὑπτιον ὑπεστέρησαι, ταῖς ἐκ τοῦ ὕρου νοτίσι διηνοκῶς πιαυόμενον· ὕλη δὲ τούτῳ αὐτομάτως περιφρούσα ποικίλων καὶ παντοδαπῶν δένδρων, μικροῦ δεῖν ἀντι ἔρκους αὐτῷ γίνηται. ὡς μικρὰν εἶναι πρὸς τοῦτο καὶ τὴν Καλυψοῦς νῆσον ἣν δὴ πασῶν πλέον Ὀμηρος εἰς κάλλος θαυμάσιον φαίνεται.» Καὶ ἀφοῦ συνέκρινεν οὕτω τὴν ἐρημίαν ἐκείνην πρὸς τὴν ὁμηρικὴν νῆσον τῆς Καλυψοῦς, παραβάλλει ἔπειτα ἑαυτὸν πρὸς τὸν Ἀλκαίωνα ὅστις ἠτύχησε τελευταίον φθάσας εἰς τὰς Βηγαδάς νήσους. Αἱ κομψαὶ αὗται καὶ ποιητικαὶ περιγραφαί, ἀπέχουσι πολὺ τῆς μοναδικῆς αὐστηρότητος. Καὶ εἶναι μὲν ἀναμφίβολον ὅτι ἔκτοτε ὁ μέγας Βασίλειος ἠκολούθησε μετὰ τινῶν φίλων τὴν τάξιν τοῦ ὀρησκευτικοῦ βίου, ἣς ὑπῆρξεν ὁ ἱδρυτὴς καὶ ἦτις ἔκτοτε μέχρι τῶν χρόνων ἡμῶν ἐξακολουθεῖ τηρουμένη εἰς τὰ μοναστήρια τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀνατολῆς· ἀλλ' ἡ τάξις αὕτη, ἡ συνδιαίτημα μετὰ τοῦ θεωρητικοῦ βίου τὰς ἀγροτικὰς ἐργασίας καὶ τὴν σπουδὴν, οὐσιωδῶς διέφερε τῆς ἀνατολικῆς σκληραγωγίας καὶ τῆς ἀπράγμονος ἡρεμίας ἐτέρων τινῶν τῆς Ἀνατολῆς μοναχῶν. Ἐνταῦθα δὲ εἶδεν ἐπὶ τέλους προσερχόμενον, ἐπιτοῦ ἄλλων φίλων, καὶ τὸν ἀπάντων εὐφύεστατον Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνῶν, ὅστις ἔμῳς ἀσταθῆς ὧν ὀψωσῶν τὴν διάθεσιν, δὲν ἔμεινε πολὺ παρ' αὐτῷ,

διότι, ἂν πολλάκις ἠνωχλεῖτο ὑπὸ τῶν θυρίθων τοῦ κόσμου, πολλάκις πάλιν δὲν εὐχαριστεῖτο οὐδὲ ἐν τῇ ἐρημικῇ συγῇ. Ἀλλὰ καὶ ὁ Βασίλειος ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἵνα συνδράμῃ τὸν ἐπίσκοπον Ἀγκύρας ἐν τῇ συζητήσει ἣν ἀνέλαβε πρὸς Εὐνόμιον, νέον τινα καὶ περιφανῆ ὀπαδόν τῆς τοῦ Ἀρείου αἰρέσεως, καὶ ἔπειτα βασιλευσάντος τοῦ Ἰουλιανοῦ, βλέπων τὴν χριστιανικὴν πίστιν κινδυνεύουσαν ἀπὸ αὐτοῦ πολὺ πλέον ἢ ἀπὸ τῶν ἀρειανῶν βασιλέων, ἐνόμισε καθῆκον νὰ ἀποδοθῇ γενναϊότερον εἰς τὸν ἀγῶνα· ὅθεν, ἐνῷ μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης δὲν ἦτο εἰμὴ ἀπλοῦς ἀναγνώστης, ἔλαθεν ἤδη τοὺς κατωτέρους τῆς ἱεροσύνης βαθμοὺς καὶ ἐπὶ τέλους ἐχειροτονήθη ἐν Καισαρείᾳ ἱερεὺς παρὰ τοῦ ἐπισκόπου Εὐσεβίου, σχεδὸν συγχρόνως μετὰ τοῦ φίλου Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνῶν, ὅστις προεχειρίσθη τότε περίπου ὑπὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς, ἐπισκόπου ὄντος Ναζιανζοῦ. Εἶπε δ' ἐν τῷ μεταξὺ ἀποθάνει ὁ Ἰουλιανός, καὶ αἱ δύο φίλοι, οἱ συνάμα ἀφιερωθέντες εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ Ἰψίστου, συνάμα κηρύσσοντες ἐπὶ τῇ ἀπαλλαγῇ τοῦ γαλατιανισμοῦ ἀπὸ πολεμίου ἰσχυροῦ· ὁ μὲν Γρηγόριος σπηλιτεύσας καὶ λαιδορήσας τὸν ἀποστάτην εἰς τρόπον ἐμφανέοντα ὀπίον ὑπῆρξε τὸ μέγεθος τοῦ κινδύνου καὶ τῶν φόβων, ὁ δὲ Βασίλειος ὀριαμβεύσας διὰ δεινότητος λόγου μάλλον ἀταράχου, μαρτυρούσης τὴν δύναμιν, καὶ τὴν ἐμβριθεῖαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Ἀλλ' ἡ λαμπρὰ αὕτη εὐγλωττία ἡ κινήσασα τὸν θαυμασμῶν τοῦ ἀρχαίου αὐτοῦ διδασκάλου, τοῦ Ἰνδικῶ Λιθανίου, ἐξήγειρε καὶ φθόνους πικροῦς, ἐτι δὲ τὴν δυσμένειαν αὐτοῦ τοῦ ἐπισκόπου Καισαρείας Εὐσεβίου. Τότε ὁ Βασίλειος κατέφυγε πάλιν εἰς τὸ ἴδιον ἀστυον, ἀπὸ τοῦ ὀποίου ὅμως ἐξῆλθε μετ' οὐ πολὺ κατορθώσας νὰ διαλύσῃ τὴν τοῦ Ἐπισκόπου δυσπιστίαν. Ἰσχυρὸς δὲ ὢν διὰ τῆς συνέσεως, τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς διαλεκτικῆς τέχνης, παντοδύναμος ἤδη ἀπέβη μάλιστα διὰ τῶν ἀγαθοεργῶν. Μεγάλου λιμοῦ ἐπικρατήσαντος ἐν Καππαδοκίᾳ καὶ ἐν Πόντῳ ἀπὸ τοῦ ὀποίου ἔπαθεν καὶ αἱ περίε χῶραι, ὥστε πᾶσα συνδραμὴ ἀπίθη δύσκολος, ὁ Βασίλειος παρεμύθησε τὸν λαόν, ἐκίνησε τὸν ἔλεον τῶν πλουσίων, κατέπεισεν αὐτοὺς νὰ ἔλθωσιν εἰς ἐπικομίαν τῶν δυστυχῶν καὶ ἰουσιασεν ἐπὶ τούτῳ πᾶσαν ὑπολειπομένην αὐτῷ περιουσίαν, μηδεμίαν ποιούμενος διακρίσιν δόγματος, καὶ ἐξ ἴσου παρεμύθη ἀρειανούς, ἰουδαίους καὶ εἰδωλολάτρους. Ἐπὶ τῆς δεινῆς ταύτης συμφορᾶς ἐξέφωνσε τὴν γνωστὴν ἀέν Λιμῶ καὶ Λύχμῳ ὀμιλίαν, ἐῖ ἣ ἐπεσώρευσε ἀπαντας τοὺς ὀησαυροὺς τῆς εὐγλωττίας καὶ τῆς ἐπιστήμης αὐτοῦ ἵνα ἐξεγείρῃ τὸ τῆς ἐλεήμοσύνης αἶσθημα· καὶ μὴ ἀρκούμενος εἰς τὰ παραγγέλματα καὶ τὰ διδάγματα τῶν ἱερῶν Γραφῶν, ἀλλ' ἐνθυμούμενος ὅτι ὀμιλεῖ πρὸς λαοὺς ἑλληνίζοντας, ἀνακράζει πρὸς τοὺς ἄλλους· «Αἰδέσθεμεν Ἑλλήνων φιλήνθρωπον διηγήματα. Παρὰ τισιν ἐκείνων νόμος φιλήνθρωπος μίαν τράπεζαν καὶ κοινὰ τὰ σιτία, μίαν ἐστίαν σχεδὸν τὸν πολυάνθρωπον ὄμιον ἀπεργάζεσται.» Τὰ σπαριατικὰ συστάσια, τὰ ὀποια αἰνιτταται ἐνταῦθα ὁ Βασίλειος, δὲν ἐσυστήθησαν βασιλῆως φιλήνθρωπος χάριν. Ἀλλ' ὁ ῥήτωρ, ἐν κρι-

σμοιοι περιστάσεων, εμοιάζει ὀλίγον τὸν στρατηγόν, ὅστις δεινῶς πολιορκούμενος, δὲν διατάζει νὰ μεταβάλῃ εἰς προμαχῶνας, οἰκοδομᾷ ἐπὶ σκοπῶ ἄλλω ἐξ ἀρχῆς οἰκοδομηθείσας.

Περὶ δὲ τὸ 370, ἀποθανόντος τοῦ Εὐσεβίου, προχειρίσθη διάδοχος αὐτοῦ. Καὶ οὕτω προσελθὼν εἰς τὴν ὑπᾶτων ἀξιωματῶν τῆς ἐκκλησίας, δὲν ὑπέστη μὲν τὰς ἀκροσφαλεῖς τῆς τύχης τροπὰς δι' ἃς τοσοῦτον δραματικῆ ἀπέβη ἡ τοῦ Ἀθανασίου ἱστορία, ἀλλὰ προσωκλειώθη τὴν εὐλάβειαν τῶν τε συγχρόνων καὶ τῶν μεταγενεστέρων δι' ἀρετῆς ἀναλλοιώτου καὶ δι' ἀξιεράστου τῆ ἀληθείας μεγαλοφυΐας. Ὁ μέγας Βασίλειος ὑπῆρξεν ὁ ἀληθὴς τοῦ Εὐαγγελίου ἐπίσκοπος, ὁ πατὴρ τοῦ λαοῦ, ὁ φίλος τῶν δυστυχῶν, ἀδιάσειστος ἐν τῇ πίστει, ἀνεξάντλητος ἐν τῇ ἐλεημοσύνῃ. Αὐτὸς μὲν κατήντησε πένης· καὶ ἐνῶ οἱ πλείστοι τῶν ἀρχιερέων τῆς ἐκκλησίας δὲν διέπρεπον πλέον ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἀρετῇ, αὐτὸς δὲν εἶχεν εἰμὴ ἓνα μόνον χιτῶνα, καὶ δὲν ἔζη εἰμὴ ἀπὸ ἄρτον καὶ λαχάνων εὐτελῶν· ἀλλ' ἔδαπανα θησαυροὺς εἰς καλλωπισμὸν τῆς Καισαρείας, οἰκοδομήσας πρὸς τοῖς ἄλλοις παρ' αὐτῇ πτωχοτροφεῖον καὶ νοσοκομεῖον, τὰ ὅποια ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζίνος ὀνομάζει «καινὴν πόλιν, τὸ τῆς εὐσεβείας ταμεῖον, τὸ κοινὸν τῶν ἐχόντων θησαυρῖσμα, εἰς τὸ τὰ περιττὰ τοῦ πλουτοῦ, ἦδη δὲ καὶ τὰ ἀναγκαῖα ταῖς ἐκείνου παραινέσεσιν ἀποτίθεται... ἐν ᾧ νόσος φιλοσοφεῖται, καὶ συμφορὰ μακαρίζεται, καὶ τὸ συμπαθὲς δοκιμάζεται.»

Αἱ δὲ φιλάνθρωποι καὶ ἡμεροὶ αὐταὶ ἀρεταὶ τοῦ ἐπισκόπου Καισαρείας συνεβιβάζοντο παρ' αὐτῷ μετὰ παραδόξου πολλᾶς τόλμης καὶ γενναιοφροσύνης. Τῷ 372, ὁ ἀρειανὸς βασιλεὺς Οὐάλης παρήγγειλε τὸν ὑπαρχον Μόδεστον νὰ προσαγάγῃ διὰ πάσης ἀπειλῆς τὸν Βασίλειον εἰς τὴν μετὰ τῶν ἀρειανῶν κοινωνίαν. «Θεὸν ὁ ὑπαρχος καλέσας τὸν ἐπίσκοπον ἄπως, εἶπεν αὐτῷ, τολμᾷς σὺ μόνος ν' ἀνθίστασαι εἰς τὸν ἰσχυρὸν βασιλέα;» Ἐρωτήσαντος δὲ τοῦ Βασιλείου, τί ἐννοεῖ ταῦτα λέγων, ἀπεκρίθη ὁ Μόδεστος. «Ὁ μόνος ἀποποιεῖσαι ν' ἀκολουθήσῃς τὸ δόγμα τοῦ Αὐτοκράτορος, ὅπερ ἠπαύθησαν ἤδη πάντες οἱ λοιποὶ.» Εἰς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ θεὸς ἀνὴρ. «αὐτὸς ὦν κτίσμα Θεοῦ ἢ Θεὸς κατὰ χάριν, οὐδὲν οὐδέποτε θέλω προσκυνῆσαι κτίσμα, οὐδὲ αὐτὸν τὸν ὑπαρχον.» Τότε ἀναπηδήσας οὗτος ὑπ' ὄργης, «πῶς, ἀνέκραξε, δὲν φοβεῖσαι τὴν δύναμιν ταύτην; «Καὶ διατί, ἀπεκρίθη ὁ Βασίλειος, νὰ τὴν φοβῆθῃ; Τί εἰμὸς νὰ με κάμῃ;» «Ἐν ἓκ τῶν πολλῶν ὅσα κείνται εἰς τὴν ἐξουσίαν μου,» ὑπέλαθεν ὁ ὑπαρχος. «Καὶ τίνα εἰσὶ ταῦτα» ἠρώτησεν ὁ ἐπίσκοπος. «Ἐξορία, βία, θάνατος,» ἀπήντησεν ὁ Μόδεστος. «Ἄλλο τίποτε ἀπέλιπέν με, παρετήρησεν ὁ Βασίλειος· διότι ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ὅσα εἶπας, δὲν φοβοῦμαι τίποτε. Περὶ δημεύσεως δὲν ἔχω νὰ ἀνησυχῆσῃ ἄνθρωπος μὴ ἔχων εἰμὴ δύο τετριμμένα ἱμάτια καὶ τινὰ βιβλία, ἐξορίαν δὲν δύναμαι νὰ πάθω, διότι, ὅπουδῆποτε τῆς γῆς, λογιζομαι ὁδοιπὸρος ἄπατρις. Βάσανοι δὲν δύναται νὰ ἐπιβληθῶσιν εἰς σῶμα ἀσθενές, τὸ ὁποῖον θέλει ἐκπνεῦσαι ἅμα μίαν μόνον λάβῃ πλῆγην. ὁ δὲ θάνατος θέλει πληρῶσαι ἀπάσας τὰς ἐπιθυμίας μου, διότι θέλει με φέρει πρὸς τὸν Θεόν.» Ἐκπλαγείς ὑπὸ τοσαύτης παρρησίας ὁ ὑπαρχος ἀπεφάνητο. «Τοιοῦτος τολμηρὸς λόγους οὐδεὶς οὐδέποτε ἐνώπιον ἐμοῦ, τοῦ Μόδεστου, ἔξεφεν.» «Ἄλλ' ἴσως, παρετήρησεν ὁ Βασίλειος, οὐδέποτε ἐνέτυχες ἐπισκόπων. Ἡμεῖς, προσέθηκέν, εἴμεθα καθ' ὅλα πρᾶσι καὶ ταπεινοὶ οὐ μόνον πρὸς τὸν βασιλέα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν ἐλάχιστον τὸν ἀνθρώπων. Ἄμα ὅμως πρόκειται περὶ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως, πῦρ καὶ ξίφος καὶ θῆρες καὶ οἱ τὰς σάρκας τέμνοντες ὄνυχες, τρυφὴ μᾶλλον ἡμῖν εἰσὶν ἢ κατάπληξις· ἀκούετω ταῦτα καὶ βασιλεὺς.» Ὅθεν ὑπαρχος καὶ βασιλεὺς ἠναγκάσθησαν ἐπὶ τέλους νὰ ἐνώσωσι καὶ νὰ ἀφίσωσι τὸν ἱερὸν ἄνδρα ἡσυχον. Τοῦτο δὲ εἶπε ὁ ἀρειανὸς Οὐάλης, καὶ τοῖς

ἓκ διαλειμμάτων ἀπειλήσας τὰ ἔσχατα τὸν Βασίλειον, οὐδέποτε μέχρι τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀπειλῆς προέβη, εἶναι νέα ἀπόδειξις τῆς ἀνοχῆς μεθ' ἧς ἐπολιτεύθη πρὸς τοὺς ἑτεροδοξοῦντας.

Καὶ ἡ μὲν καρτερία καὶ ἡ γενναίότης ἦν ἐδειξεν ὁ ἱεράρχης Καισαρείας ἐν τῇ πάλῃ ταύτῃ πρὸς τὸν ἀρειανὸν Οὐάλεντα, εἶναι μία τῶν ἐξαιρετῶν ἀρετῶν τοῦ ἀνδρός· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἀξιάγαστος εἶναι ἡ καταπειστικὴ καὶ δημώδης ἀφέλεια δι' ἧς περιεκάλυπτε τὴν ἐπιστήμην ἣν εἶχεν ἀποθησαυρίσει ἐν Ἀθήναις, ἵνα διδάξῃ τοὺς πολλοὺς τῆς Καισαρείας, ἵνα ὑψώσῃ αὐτοὺς μέχρι Θεοῦ διὰ τῆς θεωρίας τῆς φύσεως, ἵνα ἐξηγήσῃ εἰς αὐτοὺς τὰ θαυμάσια τῆς δημιουργίας. Ταῦτα ἰδίως προτίθενται αἱ ἐννεα αὐτοῦ Ὀμιλῖαι αἱ ἐπιγραφόμεναι εἰς τὴν ἐξαήμερον.» Ἀπαντῶνται μὲν ἐν αὐταῖς πολλαὶ φυσικαὶ πλάναι ὅσαι ἦσαν κοιναὶ ἐν τῇ ἀρχαίῳ, ἀλλὰ αἱ Ὀμιλῖαι περιλαμβάνουσιν ἐν ταύτῃ πολλὰς ὀρθὰς εἰδήσεις καὶ ἰδίως περιγραφὰς χαριστάτας καὶ ἀκριβεῖς. Ὅποια φροντίς ἵνα καταδείξῃ ἀπανταχοῦ τὸν Θεὸν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ· ὅποια φαντασία μεταρσιος ἅμα καὶ περιπαθῆς, ἵνα ὑψωθῇ μέχρι τῆς ἀγαθότητος τοῦ πλάστου· ὅποια λεπτότης καὶ εὐπιστοσύνης περὶ τὴν ἔκφρασιν ἵνα καταστήσῃ τὴν ἀγαθότητα ἐκείνην καταληπτὴν καὶ ἀγαπητὴν! Καὶ πῶς, κλίνοντες γόνυ ἐνώπιον τοιοῦτου ἱεροκήρυκος, νὰ μὴ ἀποθαυμάσωμεν συγχρόνως τὸν Ἑλληνικὸν ἐκείνον λαόν, ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου ἐξερωνοῦντο τοιοῦτοι λόγοι, καὶ μετὰ τὸ τοιοῦτον ὑπῆρχον τεχνίται ἀπλοὶ καὶ ἐργάται ἡμερόβιοι οἵτινες, καθὼς ἔλεγεν αὐτὸς ὁ ῥήτωρ, συνεκινῶντο ὑπὸ τοιούτων διδασχῶν, ἐπικροτοῦντες καὶ δακρύνοντες.

Ἡ τρυφερά καὶ γραφικὴ αὕτη φαντασία ἐπιφαίνεται καὶ εἰς ἅπαντας τοὺς ἄλλους τοῦ μεγάλου Βασιλείου λόγους, εἰς τὰς ἐπιστολάς αὐτοῦ, εἰς τὰς ἐλαχίστας τῶν συγγραμμάτων. Ἐραστής ὢν ἑνθερμὸς τῆς ἀρχαίας ῥητορικῆς καὶ ποιήσεως, ἠθέλη νὰ ἐμφυσῆσῃ τὸν τοιοῦτον πρὸς τὰ ἀμίμητα ἐκεῖνα ἀριστουργήματα ἔρωτα εἰς τοὺς νέους χριστιανούς τοῦ πολυειδῶς ἤδη ἀλλοιωθέντος ἑλληνικοῦ κόσμου τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς. Ὅθεν ἔγραψε χάριν αὐτῶν παραινέσιν ἐπιγραφόμενῃ μὲν «πρὸς τοὺς νέους ὅπως ἂν ἐξ ἑλληνικῶν ὠφελῶντο λόγων» προτιθεμένην δὲ νὰ συναρμολογήσῃ ὅσον ἐνδέχεται τὸν νέον, τὸν χριστιανικὸν ἑλληνισμὸν, πρὸς τὸν ἀρχαῖον, τὸν ἐθνικόν. Καὶ πρῶτον διαγράφει ἐν συνόψει, εἰς τὸν προσιτὸν τῇ διανοίᾳ τῶν νέων ἀκρατῶν πρὸς οὓς ἀπευθύνεται, τὰς ἐπαγγελίας τῆς ἱεραῆς ἡμῶν πίστεως. «Τοσοῦτό γέ μιν εἶπὼν, ἱκανῶς ἀνίστως ὑμῖν ἐνδείκναιμην, λέγει, ὅτι πᾶσαν ὁμοῦ, τὴν ἀφ' οὗ γεγόνασιν ἄνθρωποι, τῷ λόγῳ τις συλλαβῶν, καὶ εἰς ἓν ἄθροισας, εὐδαιμονίαν, οὐδὲ πολλοστῶ μέρει τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων εὐρήσει παρισυμμένην, ἀλλὰ πλείον τοῦ ἐν ἐκείνοις ἐλλαχίστου τὰ σύμπαντα τῶν τῆδε καλῶν, κατὰ τὴν ἀξίαν ἀφειρηκότα, ἢ καθ' ὅσον σκιά καὶ ὄναρ τῶν ἀληθῶν ἀπολείπεται. Μᾶλλον δὲ ἴν' οἰκειοτέρῳ χρήσωμαι παραδείγματι, ὅσα ψυχὴ τοῖς πᾶσι τιμιωτέρα σώματος, τοσοῦτον καὶ τῶν βίων ἐκατέρων ἐστὶ τὸ διάφορον. Εἰς δὲ τοῦτον ἄγουσι μὲν ἱεροὶ λόγοι, δι' ἀπορρήτων ἡμᾶς ἐκπαιδεύοντες.» Μεθ' οὗ ἐπιφέρει, ὅτι ἔωσού ὑπὸ τῆς ἡλικίας διακωλυόμεθα νὰ νοήσωμεν τὸ βάθος τῆς διανοίας τῶν ἱερῶν τούτων λόγων, εἰν ἐτέροις, καὶ πάντῃ διεστηκόσιν, ὡς περ ἐν σκιαῖς τισὶ καὶ κάτοπροις, τῷ τῆς ψυχῆς ὁμματι τέως προγυμναζόμεθα, τοὺς ἐν τοῖς τακτικῶς τὰς μελέτας ποιουμένους μιμούμενοι· οἱ γέ, ἐν χειρονομίαις καὶ ὀργήσεσι τὴν ἐμπειρίαν κτησάμενοι, ἐπὶ τῶν ἀγῶνων τοῦ ἐκ τῆς παιδείας ἀπυλαύσου κέρδους.» Οἱ δὲ ἕτεροι ἐκεῖνοι λόγοι δι' ὧν δέον οἱ χριστιανοὶ νὰ παρασκευάζωνται πρὸς τὴν ἐνάσκησιν τῶν ἀρετῶν, ὅσας ἀπαιτεῖ παρ' αὐτῶν τὸ θρησκευμα, εἶναι οἱ ποιηταὶ, οἱ λογοποιοὶ, οἱ ῥήτορες τοῦ ἀρχαίου ἑλληνισμοῦ. Καὶ ἐνταῦθα δι' εἰκόνας ἀληθεστάτης ἐξηγεῖ πῶς ὁ ἑλληνισμὸς οὗτος δύναται νὰ προδοποιήσῃ τὸ ἔργον

τοῦ Χριστιανισμοῦ. «Ὡς περ οὖν οἱ δευσοποιοὶ, παρασκευάσαντες πρότερον θεραπείας τισὶν, ὅτι ποτ' ἂν ᾖ, τὸ δεξόμενον τὴν βαρῆν, οὕτω τὸ ἄνθος ἐπάγουσιν, ἂν τε ἀλουργόν, ἂν τε τί ἕτερον ᾖ τὸν αὐτὸν δὴ καὶ ἡμεῖς τρόπον, εἰ μέλλοι ἀνεκπλοτος ἡμῖν ἡ τοῦ καλοῦ παραμένειν δοξα, τοῖς ἔξω δὴ τούτοις προτελεσθέντες, τῆνικαὶ ταῦτα ἱερῶν καὶ ἀπορρήτων ἐπακουσόμεθα παιδευμάτων, καὶ οἶον ἐν ὕδατι τὸν ἥλιον ὄραν ἐθισθέντες, οὕτως αὐτῷ προσβαλοῦμεν τῷ φωτὶ τὰς ὕψεις.» Ἐκ τῶν δύο τούτων ἀλλεπαλλήλων εἰκόνων, ἡ τελευταία αὕτη μάλιστα ἡ δύνατο, διὰ τὴν λεπτότητα αὐτῆς, νὰ κοσμήσῃ τὴν ὑψηλοτέραν ποιήσιν. Ἄλλ' ὁ ῥήτωρ οὐδὲ εἰς ταύτην ἀρκεῖται· καὶ προαιρούμενος νὰ παραστήσῃ ἐτι ζωηρότερον τὴν ἀμοιβαίαν τῆς ἑλληνικῆς καὶ τῆς χριστιανικῆς παιδεύσεως σχέσιν καὶ τὴν κοινὴν αὐτῶν ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἐνέργειαν, ἐτίραν αὐθις συνεπάγεται χαριστάτην εἰκόνα. «Καθάπερ, λέγει, φυτοῦ οἰκία μὲν ἀρετῆ τὸ καρπὸν ἐρύειν ὠραίω, φέρει δὲ τινὰ κόσμον τὰ φύλλα τῆς κλάδοις περιεσπόμενα. Οὕτω δὴ καὶ ψυχῆ προηγούμενος μὲν καρπὸς ἢ ἀλήθεια, οὐκ ἀχαρί γε μὴν οὐδὲ τὴν θύραθεν σοφίαν περιβεβλησθαι, εἴναι τινὰ φύλλα σκέπην τε τῷ καρπῷ καὶ ὄψιν οὐκ ἄωρον παρεχόμενα.»

Ἀφοῦ δὲ ἔθεσεν οὕτω τὴν ἀρχὴν, ὅτι ἡ ἔξω, ἡ θύραθεν, καθὼς ἔλεγεν αὐτὴν, ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ τελευταῖον σοφία εἶναι ἀπαραίτητον προγύμνασμα καὶ καλλώπισμα πάσης χριστιανικῆς ψυχῆς, ἐπιφέρει ὅτι δὲν πρέπει ὅμως νὰ προσέχωμεν ἐξίσου τὸν νοῦν εἰς πάντα τὰ παρὰ τῶν ποιητῶν καὶ τῶν ῥητόρων γραφέντα. «Ἄλλ' ὅταν μὲν τὰς τῶν ἀγαθῶν πράξεις ἢ λόγους ἡμῖν διεξέωσιν, ἀγαπᾶν τε καὶ ζηλοῦν, καὶ ὅτι μάλιστα πειράσθαι τοιοῦτους εἶναι· ὅταν δὲ ἐπὶ μοχθηροῦ ἀνδρα ἔλθωσι, τὴν μίμησιν ταύτην δεῖ φεύγειν, ἐπιφρασσομένους τὰ ὧσα, οὐδὲν ἦττον ἢ τὸν Ὀδυσσεῶα, φασὶν ἐκεῖνοι, τὰ τῶν Σειρήνων μέλη. Ἡ γὰρ πρὸς τοὺς φαύλους τῶν λόγων συνήθεια, ὁδὸς τις ἐστὶν ἐπὶ τὰ πράγματα.» Ἐξακολουθῶν δὲ τὴν συνήθη αὐτῷ χαρίεντα ἐκεῖνον εἰκονικὸν λόγον, ἰδίως περὶ τῶν ῥητόρων ἐπιλέγει. «Καὶ καθάπερ τῆς ῥοδονίας τοῦ ἄνθους δρεψάμενοι, τὰς ἀκάθαρτας ἐκκλίνομεν· οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων λόγων, ὅσον χρήσιμοι καρπωσάμενοι, τὸ βλαβερὸν φυλαξώμεθα.»

Ἄλλὰ μετ' οὐ πολὺ, ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ αὐτοῦ πρὸς τὰ ἀριστουργήματα τῆς ἑλληνικῆς διανοίας, θεωρεῖ ὅτι ἅπαντα τῇ ἀληθείᾳ εἶναι ἀξια τῆς τῶν χριστιανῶν μελέτης, θεβαιοὶ ὅτι πᾶσα ἢ τοῦ Ὀμήρου ποίησις ἀρετῆς ἐστὶν ἔπαινος, καὶ συνιστᾷ αὐτοῖς Σόλων, Θεόγνιν, Πρόδικον, Βύρην, Πίνδον, Πλάτωνα, ἐπιφώνων· «Καὶ σχεδὸν ἅπαντες, ὧν δὴ καὶ λόγος τις ἐστὶν ἐπὶ σοφίᾳ, ἢ μικρὸν, ἢ μέζον, εἰς δύναμιν ἕκαστος ἐν τοῖς ἑσῶν τῶν συγγραμμάσιν, ἀρετῆς ἔπαινον διεξέηλον.» Καὶ οὐδὲ εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἀρχαίου ἑλληνισμοῦ ἀρκεῖται, καὶ πολλὰς τῶν πράξεων νομίζει ἀξίας μίμησις καὶ μιμήσεως, φέρων εἰς παράδειγμα τὰς ἀρετάς τοῦ Περικλέους, καὶ τοῦ Σωκράτους, καὶ τοῦ Εὐκλείδου καὶ τοῦ Κλεινίου, καὶ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἀρετὰς τὰς ὅποιας εὐρίσκει πολλαῖς συμφώνως πρὸς τὰ ἰσχωρήματα τοῦ Εὐαγγελίου παραγγέλματα. Πάλιν ὅμως ἐπανέρχεται εἰς τὴν διάκρισιν τῶν χρησίων καὶ τῶν βλαβερῶν, καὶ ἐξακολουθεῖ μέχρι τέλους περιγράφων σκιαγραφίαν τινὰ τῆς ἀρετῆς ἣν οἱ χριστιανοὶ δύναται νὰ πορισθῶσιν ἐκ τῶν ἔξωθεν παιδευμάτων. «Τοῖς γὰρ ἐπιμελῶς ἐξ ἐκάστου τὴν ὠφέλειαν ἀθροίζουσιν, ὡς περ τοῖς μεγάλοις τῶν ποταμῶν, πολλαὶ γίνεσθαι ποταμοὶ αἱ προσθήκαι περὶ σιν.» Τοιοῦτοτρόπως ἐνοεῖ ὁ μέγας ἐκεῖνος ἱεράρχης τὸν συνδυασμὸν τοῦ ἑλληνισμοῦ μετὰ τοῦ χριστιανισμοῦ.

Ὁ Βασίλειος ἔγραψε προδήλως τὴν παραινέσιν ταύτην ἐνθυμούμενος τῆς πονηρίας μεθ' ἧς ὁ Ἰουλιανὸς ἐπεχείρησε ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὸν χριστιανισμὸν τὸ ὄπλον καὶ τὸ κόσμημα τῶν γραμμάτων

και καθ'ης τοσοῦτον ἀνάθεμα εἶχεν ἤδη ἐξεγερθῆ ὁ Γρηγόριος ὁ Νανζιανζίνος. Ὁ Βασιλεὺς ἦτο μὲν φανερὸς ἐμβροχιστὴς τοῦ φίλου αὐτοῦ, ἀλλ' οὐδὲν ἦτον ἠγάπα περιπαθῶς τὴν καλλιπέπειαν. Ἡ ψυχὴ αὐτοῦ διετέλει ἀπρόσιτος εἰς τὰς ἡδονὰς τοῦ βίου, ἀλλ' ἡ φαντασία ἦτο λαμπρὰ ἢ πρὸς τὴν ὀρθοδόξιαν εὐλάβεια αὐτοῦ δὲν ἴσχυε νὰ ἀποτρέψῃ τὸν ἄνδρα ἀπὸ τῶν θελημάτων τῆς εὐγλωττίας, καὶ αὐτὸς, ὁ τῆς Καππαδοκίας ἀρχιερεὺς, δὲν ἐδίσταζε νὰ πέμπῃ πολυαριθμούς μαθητὰς εἰς τὸν ἰθνηκὸν σοφιστὴν Λιβάνιον. παρακαλῶν μὲν νὰ κομῆσῃ αὐτοῦ διὰ τῆς περὶ τὸν λόγον κομψότητος. πεποιθὸς δὲ ὅτι βραδύτερον θέλει αὐτὸς μεταδώσει αὐτοῖς τὴν τῶν πεποιθήσεων δύναμιν. Καί τοι τοσοῦτον ἔχων θεοειαν πίστιν, ἠγνόει ἴσως ὅτι ἡ ἀπλαστος συγκίνησις δὲν ἔχει ἐπὶ τέλους χρεῖαν πολλῆς περὶ τὸ λέγειν ἐπιστήμης ἵνα ἀρπάσῃ τὰς ψυχὰς τῶν ἀκροατῶν. Κατ' εὐτυχίαν ἐπὶ ἡ φιλοκαλία αὐτοῦ ἦτο ὅπως ἐπιτετηθευμένη, αὐτὸς ἔγραψε πολὺ ἀφελέστερον. Μυθεῖς διὰ τῆς ἱεροσύνης εἰς τὴν μελέτην τῶν παθῶν καὶ τῶν νοσημάτων τῆς ψυχῆς, ἐν οἷς ὁ δαμόνοιο τοῦ Ἀριστοτέλους νοῦς ἐζήτει τὰς ἀρχὰς τῆς εὐγλωττίας, ὁ Βασιλεὺς ἀνεύρισκεν ἐν αὐτοῖς, ἵνα εἰκόνησῃ καὶ συγκινήσῃ τὸν ἄνθρωπον, τέχνην τελειοτέραν τῆς τέχνης τῶν σοφιστῶν οὐς ἀπεθαύμαζε.

Πολλὰ τῶν ὀμιλιῶν αὐτοῦ δὲν εἶναι εἰμὴ πραγματεῖαι ἠθικαὶ κατὰ τῆς φιλαρχίας, τοῦ φθόνου, τῆς ἀσωτίας, ἀλλ' ἡ εὐαγγελικὴ τοῦ ῥήτορος χάρις περιβάλλει τὰ τετριμμένα ταῦτα θέματα διὰ καινοπρεποῦς τινος χαρακτῆρος. Ὁ μέγας Βασιλεὺς εἶναι πρὸ πάντων ὁ ἱεροκήρυξ τῆς ἐλεγκτικῆς, ὑπερ πάντα ἄλλον νήσας τὸν ἐξαιρετὸν εἰκόνιο τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου χαρακτῆρα, τὸν συνεπαγόμενον τὴν κοινωνικὴν ἰσότητά διὰ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης. Εἰς τοῦτο δὲ μάλιστα θαυμάσιος κῦδοκίμησεν, εἰς τὸ νὰ μαλάξῃ τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων, εἰς τὸ νὰ καταπέσῃ αὐτοῦς νὰ τεινωσὶ χεῖρα βοήθειας πρὸς ἀλλήλους. Ἀλλὰ δὲν εὐδοκίμησεν ὀλιγώτερον περὶ τὴν περιγραφὴν τῆς βραχυτήτος τοῦ βίου, τῆς ματαιότητος τῶν ἐπιγείων ἀγαθῶν, τῆς μετανοίας ἣν συνεπάγονται αἱ ἀθώωται τοῦ κόσμου τούτου εὐχαριστήσεις, κατορθώσεις καὶ μετὰ τοὺς ἀρχαίους φιλοσόφους ν' ἀναδειχθῇ εὐγλωττος ἐπὶ τοῦ μονοτόνου τούτου θέματος τῶν ἀνθρωπίνων συμφορῶν.

Πηχὴ δὲ εἶναι περὶ ταῦτα εὐγλωττίας αὐτοῦ εἶναι ἡ παλαιὰ διαθήκη, τῆς ὁποίας ἀσμένως δακνύεται τὴν ποίησιν, ποίησιν ζωγραφικώτεραν καὶ τομηροτέραν τῆς ἑλληνικῆς· ἀλλ' εἰς τὰς ζωγραφὰς τῆς ἑβραϊκῆς μοῦσης εἰκόνας, ἀναμιγνύει τὸ τρυφερὸν ἐκεῖνο πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα αἰσθημα καὶ τὴν ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ ἐκείνῃ μαλακότητα ἣς ἀποτελεῖ τὸ κύριον τῆς καινῆς διαθήκης κάλλος. Στρέφον τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸν οὐρανόν, προτείνει χεῖρα ἐπίκουρον εἰς πᾶσαν δυστυχίαν, διότι θέλει νὰ παραμυθῆσῃ ἅμα καὶ νὰ διδάξῃ. Ἐντεῦθεν ἡ ἀκατανόητος ἰσχὺς ἣν οἱ λόγοι αὐτοῦ εἶχον εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ. Ἀσθενὴς τὸ σῶμα καὶ κατατηκόμενος ὑπὸ τῆς ὀδύνης, δὲν ἔπαυσε ποτὲ κηρύττων ἀδιακόπως καὶ περιοδεύων τὸ σῶτον διακαῆς ἦτο ὁ ζῆλος τοῦ ἀνδρός. Ὅτε δὲ ἐξεδήμησε πρὸς κύριον τῆ πρώτῃ Ἰανουαρίου 379, καὶ ἦν ἡμέραν ἡ ἐκκλησία ἡμῶν πανηγυρίζει ἕκτοτε κατ' ἔτος τὴν ἐδοξον αὐτοῦ μνήμην, ὁ λαὸς τῆς ἐπαρχίας ὀλοκλήρου συνέδραμεν εἰς τὴν ἐκφορὰν αὐτοῦ. Εἰδωλολάτραι καὶ Ἰουδαῖοι συνέκλαυσαν τὴν ἡμέραν ταύτην μετὰ τῶν Χριστιανῶν, διότι διετέλεσαν εὐεργέτης ἀπάντων. Τοιαύτη δὲ ὑπῆρξεν ἡ τοῦ πληθους συρροή, ὥστε οὐκ ὀλίγοι ἀπέβησαν ἐκ τοῦ ὄθισμου καὶ τῆς συγκλονήσεως· καὶ οἱ τοιοῦτοι ἐμακαρίζοντο ὑπὸ τῶν ἐπιζώντων, ὡς ἀζωθέντες νὰ συναποθάνωσι μετὰ τοσοῦτον ἱεροῦ ἀνδρός, καὶ ὠνομάζοντο, ἕνεκα τῶν σωζομένων ἐπὶ ζωῶν τῆς εἰδωλολατρίας ἀναμνήσεων, «ὄμματα ἐπιτάφια.» Τοιαύτη εἶναι ἡ τοῦ ἀθανάτου ἐπισκόπου Καισαρείας εἰκὼν, εἷα συνάγα-

ται ἐκ τῆς ἀκριβοῦς μελέτης τοῦ βίου αὐτοῦ καὶ τῶν ἔργων. Ὅπως ἡ εἰκὼν αὕτη διαφέρει τῆς γελοιογραφίας δι' ἣς ἡ παρ' ἡμῖν δημόδης παράδοσις κατήντησε νὰ παραστήσῃ αὐτὸν μέγαν τῆς ἀληθείας διδάσκαλον, «αὐτὸ καύχημα τῆς ἐκκλησίας,» αὐτὸν ἔθεον τῆς οἰκουμένης φωστῆρα, «ἐν τοῖς ὀχλοῖς ἐκείνοις ἄσμασι τὰ ἔποια μέχρι τοῦδε δὲν παύουσι» περιαδόμενα τὴν παραμονὴν τοῦ αἰγίου Βασιλείου εἰς τὰ χωρία, εἰς τὰς κώμας καὶ εἰς τὰς πόλεις ἡμῶν! Τοιοῦτος ὅμως εἶναι ὁ λαός· δὲν εἰμπορεῖ νὰ θαυμάσῃ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἀνδρα εἰμὴ κατὰβιάζων οὕτως εἰπεῖν αὐτοῦς μέχρι τῆς ἰδίας περιουσίας καὶ ἀτμοσφαιρας. Ἀλλὰ μὴ ψέζωμεν καὶ μὴ καταφρονήσωμεν πάλιν τὸν λαὸν τοῦτον ἀπολύτως. Τουλάχιστον ὁ ὀχλος αὐτὸς ἐνθυμεῖται, κατ' ἴδιον μὲν τινὰ τρόπον, ἐνθυμεῖται ὅμως πάντοτε, καὶ ἀποθαυμάζει, καὶ προσκυνεῖ τὸν ἐξαισιον ἐκεῖνον ἱεράρχην ὅστις εἶναι ἐν τῶν καυχημάτων τῆς πατρίδος ἱστορίας. Ὅποσοι δὲ ἐκ τῶν λεγομένων ἀνωτέρων κοινωνικῶν τοῦ ἔθνους τάξεων, οὐδεμίαν τοῦ ἀνδρός τηροῦσι μνήμην, ἢ τὸ πολὺ εἰς μόνον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τὴν γνώσιν περιορίζονται!

Κ. ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

Ἀξιότιμε φίλε!

Τὸ συλλαλητήριον, ὑπερ ἑγένετο ἐσχάτως ἐν Πύργῳ ὑπερ τῆς σταφίδος, ἀποτελεῖ βεβαίως τὴν ἐκδήλωσιν μιᾶς γνώμης ἄλλας ἐκτιμήσεως, καὶ μάλιστα ἀφοῦ ἀπορρεῖ ἐκ τῆς μάλλον παραγωγῆς εἰς τὸ εἶδος τοῦτο ἐπαρχίας. Καίτοι ἔχω τὴν γνώμην ὅτι τὰ συλλαλητήρια, ἥκιστα ἀποβαίνουσιν ὠφέλιμα εἰς πάντα τὰ ζητήματα, καὶ ἐτι κυρίως ἀρμόζουσιν εἰς ἄλλα πολιτικῶ ἢ κοινωνικοῦ χαρακτῆρος τοιαῦτα, ἐντούτοις ἠδυνάμην μετὰ τινος πεποιθήσεως ν' ἀποβλέψω εἰς ταῦτα, ἐάν, ἔβλεπον ὅτι οἱ ὑποκινῶντες τὰ συλλαλητήρια ἠδυνάμην μᾶλλον ἐμπράκτως νὰ ὑποστηρίξωσι τὰς ἰδέας των. Ἡ πρότασις τῆς συστάσεως οἰνοποιτικῆς, τὴν ὁποῖαν, καὶ οἱ συνελθόντες ἐν συλλαλητηρίῳ ἀπεδέξαντο καὶ θερμῶς συνέστησαν, εἶνε βεβαίως ἐκ τῶν ἀρίστων καὶ ὑπόσχεται νὰ διευκολύνῃ σπουδαίως τὸ μέλλον τῆς σταφίδος καὶ ἱκανὸν νὰ εἰσαγάγῃ πλοῦτον ἐν τῇ χώρᾳ, ὡς τοιαύτην δὲ ἐκ τῶν πρώτων συνέστησα αὐτὴν εὐχθεῖς τὴν πραγματοποίησίν της. Ἀλλ' ἡ ἐξάρτησις οἰνοποιτικῶν καίσαυτημάτων, ἐκ μόνης τῆς προνοίας τῆς Κυβερνήσεως καὶ αἱ εὐχαὶ ἡμῶν, ὅπως αὕτη συντελέσῃ τὰ πάντα, ἀποδεικνύουσιν, ὅτι δὲν ἠδυνήθημεν ἀκόμη νὰ κατανοήσωμεν ποῦ ἔγκειται τὸ ζήτημα καὶ πῶς θὰ κατορθωθῇ ἡ πραγματοποίησις του.

Εἶπον καὶ ἄλλοτε, ὅτι αἱ ἐπιχειρήσεις αὗται δὲν ἀρμόζουσιν ἀπολύτως καὶ ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν προνοίαν καὶ τὴν ἐργασίαν τῶν Κυβερνήσεων. διότι αἱ Κυβερνήσεις δὲν δύνανται νὰ γίνωσιν ἐμποροὶ καὶ βιομήχανοι, καὶ τοῦτο μοῦ ἐνθυμίζει τὸ ναυάγιον ὅπερ ὑπέστη ἐν ταῖς πράγμασιν ἡ ἰδέα τοῦ Λουὶ Μπλάν, ὅστις ἐφρόνει ἀποθεωρίας, ὅτι αἱ Κυβερνήσεις δύνανται νὰ μεταβληθῶσιν εἰς βιομηχανούς καὶ ἐμπόρους· ἀπατεῖται ἀναγκάως καὶ ἡ ἰδιωτικὴ ἐργασία πραγματικὴ καὶ μόνον ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἡ Κυβέρνησις δύνανται νὰ μετᾶσχῃ τὰς τῆς πρωτοβουλίας της καὶ ν' ἀσκήσῃ τὴν ἠθικὴν ἐπιτροπὴν της. Ἐφρόσον δὲ περιοριζόμεθα εἰς ἐκδηλώσεις πλατωνικὰς καὶ εὐχὰς, δὲν βλέπομεν δὲ τοὺς δυναμένους προθυμοποιούμενους νὰ καταβάλωσιν ἐν συνεταρισμῷ κεφάλαια πρὸς ἔναρξιν τῆς ἐπιχειρήσεως, οὐδὲν δύνανται νὰ συντελέσῃ καὶ τὰ συλλαλητήριά μας ἀποβαίνουσι κενὰ σημασίας. Ἐν Πύργῳ ὑπάρχουσι μεγάλα περιουσιαὶ μορφωθείσαι ἐκ τῆς σταφίδος, ἔπρεπε δὲ διὰ νὰ ἀνυψωθῇ τὸ συλλαλητήριον εἰς τὴν πρέπουσαν περιουσίαν, εἰ πρωτεργάται τοῦ συλλαλητηρίου νὰ συνοδεύωσι τὰς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν εὐχὰς των καὶ διὰ τῆς προτάσεως ὅτι ὁ Πύργος

εἶνε πρόθυμος νὰ συνεισφέρῃ τὸ καθ' ἑαυτὸν. Οὐδεὶς δύνανται νὰ ὑποστηρίξῃ ἐλλόγως, ὅτι ἡ Κυβέρνησις μας, προκειμένου περὶ ἔργου, τὸ ὁποῖον καὶ αὕτη ἐξῆρς καὶ ἐκ τῆς ἐπιτυχούς ἐκβάσεως τοῦ ὁποῖου, γνωρίζει καλῶς ὅτι ὁ τόπος θὰ καρπωθῇ μεγάλα ὠφέλη, θέλει ἀπόσχει αὐτοῦ, εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι ὄχι μόνον ἠθικῶς θὰ ὑποστηρίξῃ τοιαύτην ἐπιχειρήσιν, ἀλλὰ καὶ ἐμπράκτως, ἴσως δὲ καὶ ἐκ τῶν μεγαλειότερων μετόχων καταστῆ αὕτη τῆς μελλούσης νὰ ἰδρυθῇ οἰνοποιίας. Ἀλλὰ πρέπει νὰ τὴν πείσωμεν, ὅτι ἔχομεν αἱ δυναμένοι πλήρη τὴν διάθεσιν νὰ προσφέρωμεν τὸν θεῶν μας διὰ νὰ προοδεύῃ ἡ ἐργασία. Ἐφρόσον τοῦτο δὲν πράττομεν καὶ τὰ πάντα περιμένομεν μακρῶς ἐκ τῆς Κυβερνήσεως, δὲν θὰ λάβωμεν τὴν εὐτυχίαν νὰ ἴδωμεν πραγματοποιούμενας τὰς εὐχὰς τοῦ συλλαλητηρίου, καὶ τὰ πράγματα θὰ βαδίσωσι τὴν πεπραμένην ὁδόν των, ἕως οὐ μᾶς σώσῃ Θεὸς τις ἀπὸ μηχανῆς, ἀφοῦ ἡμεῖς μόνον ἐν τοῖς λόγοις καὶ ἐν ταῖς συλλαλητηρίοις δεικνύμεθα πρώτοι.

Ἐντούτοις παρατήρησα, ὅτι οἱ συνελθόντες ἐν συλλαλητηρίῳ Πύργου, δὲν ἤξισαν τῆς σοβαρᾶς μερίμνης των καὶ τοῦ μεγάλου ἐνδιαφέροντος των, καὶ δὲν ἐνέκριναν νὰ προσθέσωσι μίαν εὐχὴν ὑπερ τοῦ ταμείου τῆς ἀμύνης ὅπερ εὐτυχῶς ἀπετέλεσε τὸ πόρισμα, δύναμαι νὰ εἶπω, ὅτι αὕτη τῆς μακρᾶς ἐν τῇ δημοσίῳτι συζητήσεως, ἣτις ἐγένετο περὶ σταφίδος, καὶ τὸ ὅποιον ἐν τῷ παρόντι τοῦλάχιστον ἀποτελεῖ τὴν σωστικὴν κρείσσιν διὰ τὴν ἀπλότητα καὶ τὸ εὐεργιστικὸν αὐτοῦ. Κεῖμα βεβαίως ὅτι διέφυγε τὴν δευδέρκειαν τοσοῦτων περιουσιῶν λογαθῶν τοῦ συλλαλητηρίου, οἵτινες μονονουχὶ ἤλπισαν, ὅτι ἐγγύτατα ἦτον ὁ χρόνος τοῦ νὰ δρέψωσι τὰ ἀγαθὰ τοῦ συλλαλητηρίου των! Κεῖμα ὅτι αὐτὸς ὁ πείσωμα Τρικούπης δὲν ἔσπευσε νὰ λάβῃ παρ' αὐτῶν τὰ καταθέθεντα κεφάλαια! καὶ νὰ δώσῃ τὴν ὄψιν εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν οἰνοποιητικῶν καταστημάτων!

Βλέπετε, κύριε Συντάκτα, ἡμεῖς οἱ ῥωμαῖοι θέλομεν καὶ τὸ λύκο χορτάτο καὶ τ' ἀρνὶ ἀκέραιο. Εἴμεθα τέλος πάντων ῥωμαῖοι σωστοί· ἢ ἐν πᾶσιν ἐπελοῦσα πρόδοος, οὐδὲν ὄλας μετέβαλε τὰς ἐξείμας.

Διατελῶ Γ. Ἀναγνωστόπουλος.

ΔΙΑΦΟΡΑ

— Εἰς ἅπαντας τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας ἐπευχόμεθα αἰσιον καὶ εὐτυχῆς τὸ σήμερον ἀρχόμενον νέον ἔτος.

— Τὸ ζήτημα περὶ τῆς τύχης τῆς ἡμετέρας σταφίδος ἐξακολουθεῖ ἀπασχολοῦν τὸ κοινὸν φρόνημα ἐνταῦθα, μέχρι δὲ τοῦδε πάντες οἱ μετὰσχόντες τῆς ἐρένης καὶ συζητήσεως αὐτοῦ δὲν παρεξέβησαν τῶν ὀρίων τῆς λογικῆς, ἀπαθούς καὶ ἀπροσωπλήπτου συζητήσεως καὶ ἐκ τοῦ τρόπου τοῦτου τῆς ἐρένης αἰτία προσδοκῶντο τὰ ἀποτελέσματα τῆς κοινῆς ταύτης συνεργασίας· δυστυχῶς ἢ διὰ τῆς χθεσινῆς «Ἀκροπόλεως» δημοσιευθεῖσα περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου διατριβὴ τοῦ κ. Σ. Ἐῖνος παρεκλίναε τὴν συζήτησιν εἰς τὸ ταπεινὸν ἔδαφος τῶν προσωπικοτήτων καὶ τῶν ὑβρεσῶν καὶ ἀπειεῖ νὰ ματαιώσῃ τὰ προσδοκώμενα ἀπαστελέσματα τῆς ἐν πνεύματι εὐθύτητος καὶ ἀπροσωπλήπτης ἀρξαρμένης συζητήσεως. Λυπούμεθα ὅτι δεινὸς συζητητὴς οἷος ὁ κ. Ἐῖνος ἐπέτρεψεν εἰς ἑαυτὸν τοιαύτην ἀτοπίαν, λυπούμεθα δ' ἐτι πλείοτερον διότι μετὰ τὴν στάσιν ἣν λαμβάνει ὁστος ἀπέναντι τῶν ἐναντιοφρονούντων αὐτῷ, τὸ κοινὸν ἐνταῦθα εἶναι ἠναγκασμένον νὰ μὴ λαμβάνῃ ποσῶς ὑπ' ὄψιν του τὰς γνώμας του καὶ νὰ πάξῃ αὐτὸν εἰς τὴν τάξιν τῶν προκατεληγμένων, ἔξω τὸ κοινὸν συμφέρον οὐδὲν δύνανται νὰ προσδοκῶν. Διότι ὁ κ. Ἐῖνος προσηλώθη πρὸς τριμνησιν

τίας εις την ιδεαν του μονοπωλίου της σταφίδος, δεν είναι αποχωρών λόγος να άλλοι μη προβάλλωσιν εναντίας γνώμας ούδ' οι προβάλλοντες αυτάς να γίνωσιν αντικείμενον προσωπικών υβρεων. Διά του τρόπου της συζητήσεως εις δι' έμμένει ο κ. Ξένος ού μόνον η γνώμη αυτού απόλλυσι πών κύρος, αλλά και η συζήτησις αντικειμένου τόσω κοινού ενδιαφέροντος καταβιβάζεται εις χαμαλόν έδαφος. Τοιούτον τι δεν άνεμένωμεν από τον κ. Ξένον, δι' άνέμενε δ' αυτό επίσης και τό σταφιδικόν κοινόν εις ό αποτελείται.

— Κατά των μελών της ένταύθα πτωχευσάσης εταιρίας «Κρεμύδης και Μπρετόουερ» ένεργείται ποινική δίωξις επί δολία χρεωκοπία. Δύο τέρα τά μέλη της εταιρίας ταύτης έγένοντο άφαντα, αφήσαντα όπισθεν αυτών τό χάος.

— Κατά τας ημέρας ταύτας τό χαρτοπαίγιον έλαβεν εύρυτάτας διαστάσεις ένταύθα παίζουσιν σχεδόν εις τό φανερόν, εις αυτούς τους δρόμους όπου περί τας βρωμεράς τραπέζας των πωλητών γλυκυσματών συνωθούνται άνδρες και παιδιά, τά τελευταία ταύτα άσκούμενα εις την όλευθρίαν έξιν.

— Δέν δέχονται επισκέψεις την προσεχή έορτήν του άγιου Ιωάννου οι κ.κ. Ιω. Παπαλουκάς Ιατρός, Ιω. Γ. Θωμόπουλος και Ιω. Σταύρου.

— Αύριον άφικνείται ένταύθα ό έλλ. δραματικός θίασος 'Αθηνών «Μένανδρος» διευθυνόμενος υπό του κ. Διον. Ταβουλάρη, και άρχεται των παραστάσεων του έπ' ευκαιρία των έορτών των Θεοφανίων.

— Έκ του τυπογραφείου Π. Εύμορφοπούλου έξεδόθη Πατραϊόν 'Ημερολόγιον του έτους 1889 πρωτοτύπου ύλης, πωλείται δέ εις τό μνησθέν τυπογραφείον και εις τας όδοús.

— Έχομεν ύπ' όψει άγγελίαν της έν 'Αθήναις «'Εφημερίδος» ήτις από της πρώτης του νέου έτους θέλει εκδιδεσθαι εις μέγα σχήμα, με την συνήθη φιλοκαλίαν περί την έκτύπωσιν και με την σπουδαιότητην και ποικίλην ύλην, και τή όποία άείποτε διεκρίθη τό σοβαρότερον των έν 'Ελλάδι δημοσιογραφικών όργάνων. Ό μακρός βίος της «'Εφημερίδος», και ή σπουδαία θέσις, ήν κατέλαβεν έν τή δημοσιογραφία, έγγουώνται, ότι και έν τή άρχομένη νέα περιόδω, θα έξηκολουθήση άπαρεγκλήτως τον καλόν άγωνα όνπερ έξελείατο προς έξυπνήτησιν των μεγάλων συμφερόντων της κοινωνίας και πολιτείας. Ό «Φορολογούμενος» εύχεται αύτῃ πρόδοον έν τῷ σταδίω της, και από καρδιάς χαιρεί, δι' ή «'Εφημερίς» συντέλεσεν προς άνύψωσιν της έν 'Ελλάδι δημοσιογραφίας εις περιωπήν επίζηλον, έκτιμηται της όποίας έγένοντο ού μόνον οι έν 'Ελλάδι αλλά και οι έν τῷ έξωτερικῷ

Έκ των καταστημάτων του κ. 'Ανέστη Κωνσταντινίδου Νομική Βιβλιοθήκη έξεδόθη. Τό πρώτον τεύχος της «Νομικής Βιβλιοθήκης» περιλαμβάνον τό Σύνταγμα της 'Ελλάδος μετά εισαγωγής ιστορικής και σχολίων κατ' άρθρον υπό του κ. Γ. Ν. Φιλαρέτου δικηγόρου και πρώην βουλευτού. Έν τῷ εισαγωγῆ συνοψίζεται περιληπτικώς και μετά σαφήνειας εις 117 όλας σελίδας και διά μικρών στοιχείων σε λίδας όλόκληρος ή πολιτική ιστορία της νεωτέρας 'Ελλάδος, ή δέ σχολίασις των άρθρων του συντάγματος γίνεται μετά πλείστον παραπομπών εις τά κείμενα των νόμων, εις πηγάς και εις συγγράμματα των νομοδιδασκάλων ήμεδαπών τε και άλλωδαπών. Έν τέλει του βιβλίου, όπερ άποτελεί τόμονέξ υπεργιακοσίτων σελίδων σχήματος μικρού προστέθη, έκτός του λεπτομερούς πίνακος των περιεχομένων και άλλωδων εύρετήριον καθ' ύλην, αναλυτικόν όσον είον τε. Τό όλον χρησιμώτατον παντί συνταγματικῷ πολιτῆ άποτελεί έργασίαν εύσυνείδητον και έπιμελετημένην του έντρυβούς έν ταίς πολιτικαίς και νομικαίς επιστήμαις κ. Γ. Φιλαρέτου. 'Η «Νομική Βιβλιοθήκη» θα έμπεριλάβη σειράν τοιούτων τομίδων αύτοτελών και άνεξαρτήτων άπ' άλλήλων, όν την σύνταξιν έναλλάξ άνέλαβον, έπιμελεία των καταστημάτων κ. 'Ανέστη Κωνσταντινίδου, ό κ. Γ. Φιλαρέτος και

ό έφέτης κ. Έμμ. Λυκούδης. Ός δεύτερον τεύχος έκδοθήσεται ό «'Εκλογικός Κώδης» έκπονηθείς υπό του κ. Λυκούδη. Έκαστος τόμος του Συντάγματος της 'Ελλάδος θα πωλήται άδευτος όρ. 2,25, χρυσόδετος 2,75.

'Αγωγή 'Ανδρέου Μ. Κόλλα κατοίκου Πατρών κατά 'Ιωάννου 'Ασημακοπούλου κατοίκου επίσης και Διογένους Μ. Γεωργίου άγνώστου διαμονής.

Πρός τό Πρωτοδικείον Πατρών (δίκη έμπορική) Με γενικήν επιφύλαξιν και παντός άλλου δικαίωματος μου κατά των αντιδίκων.

'Επειδή ό 'Ιωάννης 'Ασημακόπουλος έξέδοτο ένταύθα κατά την 15 Αύγουστου ε. ε. ότε ήτο και μετήρητο τον έμπορον γραμματίον εις διαταγήν του Διογένους Μ. Γεωργίου διά δραχμάς χιλίας έξακοσίας πληρωτέον μετά μήνας τέσσαρας από της έκδόσεώς του δι' άλλας τόσας παρά του Διογένους Μ. Γεωργίου έλαβεν εις κατηγορησμένα δέρματα της τελείας άρσεκείας του και επί σκοπῷ μεταπωλήσεως ήτοι διά την έν τῷ γραμματίω αίτιαν έμπορικήν ούσαν, διά τούτου δέ του γραμματίου συμφωνήθη και τόκος 12 ο) ετησίως μετά την παρέλευσιν της προς πληρωμήν προθεσμίας.

'Επειδή τό γραμματίον τούτο ό Διογένης Μ. Γεωργίου έμπορευόμενος και δι' έμπορικήν αίτιαν μετεβίβασε διά τακτικής όπισθογραφήσεως του την 29 Αύγουστου ε. ε. εις διαταγήν μου λαβών παρ' έμου την άξίαν τούτου εις μετρητά, πλην κατά την λήξιν του, δέν έπληρώθη παρ' ούδενός των ύποχρέων αντιδίκων και διεμαρτυρήθη παρ' έμου νομίμως επί μη πληρωμῆ] εις τό ύπ' αριθ. 2541 διαμαρτυρικόν του συμβολαιογράφου Πατρών Μ. Δημητροπούλου.

'Επειδή κατά τούτο και ως γενόμενος έγώ κάτοχος και κομιστής και κύριος του έν λόγω γραμματίου διαμαρτυρηθέντος επί μη πληρωμῆ δικαιούμαι νά άνάξω τους αντιδίκους και ζητήσω παρ' αυτών δικαστικώς την πληρωμήν του ειρημμένου ποσού μετά του συμφωνημένου τόκου κτλ. οι δέ αντιδικοί ό μόν καθ' ό έκδότης ό δέ καθ' ό όπισθογράφος έμποροι και έξ έμπορικής αίτίας όφειλέται πρέπει νά καταδικασθώσι άλληλεγγύως και διά προσωπικής αυτών κρατήσεως και μου πληρώσωσι δραχ. 1600 έντόκως 12 ο) ετησίως από 16 Δεκεμβρίου ε. ε. μέχρι έξοφλήσεως άφου ήρηθήσαν και άρνούνται την προς έμέ πληρωμήν του άνω ποσού, και διαταχθή προσωρινή έκτέλεσις, της άπαιτήσεώς μου στηριζομένης εις γραμματίον ό δέ ψευδής του 'Ιωάννου 'Ασημακοπούλου ισχυρισμός ότι δέν είναι ύπόχρεος εις την προς έμέ πληρωμήν του έν λόγω χρέους, ως ύπογράφας άπλως τό γραμματίον εις διαταγήν του Διογένους Μ. Γεωργίου προς εύκολίαν του, και χάριν των έμπορικών των επιχειρήσεων και χωρίς νά λάβη παρ' εκείνου τά αναφερόμενα δέρματα, είναι άπαράδεκτος και άνευ νομικής βάσεως δι' έμέ τον έν καλή τῇ πίστει και έν άγνοία διαυελόντα των ειρημένων τρίτον κομιστήν και κύριον του γραμματίου τουτου, και λόγω άλλως του όλου του 'Ιωαν. 'Ασημακοπούλου όν μετήλθε κατ' έμου, όστις διά τούτους τους λόγους ύπόκειται εις προσωπικήν κράτησιν και δι' όσα κατά την συζήτησιν

Διά ταύτα

Καλώ τον μόν 'Ιωάννην 'Ασημακόπουλον μετά τρεις ημέρας από της νομίμου κοινοποιήσεως της παρούσης, τον δέ Διογένην Μ. Γεωργίου μετά την παρέλευσιν της νομίμου κατά των άγνώστου διαμονής προθεσμίας προς συζήτησιν της παρούσης, και έξητούμαι νά γείνη όλοσχερώς δεκτή ή παρούσα άγωγή μου και ύποχρεωθώσιν ό 'Ιωάννης 'Ασημακόπουλος και Διογένης Μ. Γεωργίου άλληλεγγύως και διά προσωπικής αυτών κρατήσεως και μη πληρώσωσι δραχμάς χιλίας έξακοσίας έντόκως 12 ο) από 16 Δεκεμβρίου ε. ε. μέχρι έξωφλήσεως νά καταδικασθώσιν εις τά έξοδα και τέλη διαταχθή προσωρινή έκτέλεσις επί της έκδοθησομένης αποφάσεως.

Πάτραι 21 Δεκεμβρίου 1888
'Ο πληρεξούσιος δικηγ.
Α. ΠΙΚΡΑΜΜΕΝΟΣ

'Ο άρμόδιος κλητήρ έπεδότω την παρούσαν μετά των έν αντιγράφω ύπ' αριθ. 2541 διαμαρτυρικού του συμβολαιογράφου Πατρών Ν. Δημητροπούλου εις τον κύριον Εισαγγελέα των έν Πάτραις πρωτοδικών διά τον άγνώστου διαμονής Διογένην Μ. Γεωργίου προς γνώσιν των, αντίγραφα δέ των ειρημμένων δημοσιευθήσασαν διά τινος των έγχωρίων έφημερίδων.

Πάτραι αύθημερόν
'Ο πληρεξούσιος δικηγ.
Α. ΠΙΚΡΑΜΜΕΝΟΣ

'Αριθ. 2541.

'Ενώπιον έμού του συμβολαιογράφου Πατρών Νικολ. Δημητροπούλου κατοίκου της πόλεως ταύτης των Πατρών και έδρευόντος ένταύθα, επί τη παρουσία και των προσληφθέντων και κατάθε προσυπογεγραμμένων δύο μαρτύρων Κ. Βασιλείου Μαφογιαννάκη ώρολογοποιού, και Βύσταθ. 'Ηλιούπουλου λαχανοπώλου κατ. Πατρών πολιτών έλληνων ένηλικών γνωστών μοι και μη έξαιρετέων, ένεφανίσθη ό κ. 'Ανδρ. Μ. Κόλλας έμπορος κατ. Πατρών και μοι ένεχείρισε προς διαμαρτύρησιν τό έξῆς ληξιπρόθεσμον γραμματίον έχον αύτολέξει ως έξῆς: «'Εν Πάτραις, την 15 Αύγουστου 1888 διά δραχ. 1600. Μετά μήνας τέσσαρας 4 από σήμεραν ύπόσχομαι ό ύποραινόμενος νά πληρώσω ένταύθα τῷ διαταγῆ του κ. Διογένους Μ. Γεωργίου τας άνω δραχμάς χιλίας έξακοσίας δι' άλλας τόσας έλαβον παρά του ίδιου εις κατεργασμένα δέρματα της κελείας άρσεκείας μου επί σκοπῷ μεταπωλήσεως. Παρελθούσης δέ της άνω προθεσμίας θέλω πληρώσει και έν τας έκάτους κατά μήνα και εις ένδειξιν, 'Ιω. Ασημακόπουλος, ό φέρον την έξῆς όπισθογράφησιν: «Πληρώσατε τῷ διαταγῆ του κ. 'Ανδρέου Μ. Κόλλα άξίαν ληρθείσαν εις μετρητά. 'Εν Πάτραις την 29 Αύγουστου 1888 Διογ. Μ. Γεωργίου.» Βίπόντος μοι του άνω νειστού ότι μη πληρωθέντος σήμεραν του προκειμένου γραμματίου υπό τε του έκδότου και του όπισθογράφου θέλει νά συνταχθῆ κατ' αυτών τό κατά νόμον επί μη πληρωμῆ διαμαρτυρικόν προς διαφύλαξιν των δικαιωμάτων του.

Παραλαβών όθεν τό επίδικον γραμματίον μετέβην προς άνεύρεσιν του έκδότου 'Ιω. 'Ασημακοπούλου ύποδηματοποιού κατ. ένταύθα και εύρών τούτον ήρώτησα περί της έκ μέρους άρνήσεως πληρωμῆς του προκειμένου γραμματίου, όστις μοι άπήντησε τά έξῆς: «Ότι άν και δέν άρνείται τῇ έν τῷ γραμματίω ύπογραφῆν του ούχ' ήττον δέν είναι ύπόχρεος εις την πληρωμήν του χρέους, καθόσον τό γραμματίον τούτο ύπέγραψεν εις την διαταγήν του Διογένους Μ. Γεωργίου προς εύκολίαν του άπλως και χάριν των έμπορικών του επιχειρήσεων, χωρίς νά λάβη παρ' αυτού και τά αναφερόμενα δέρματα.» 'Επανελθών δέ εις τό γραφείον μου άνήγγειλα εις τον κομιστήν κ. Α. Μ. Κόλλαν τά λεχθέντα μοι υπό του ρηθέντος έκδότου 'Ιω. 'Ασημακοπούλου όστις μοι είπε νά πρβώ εις την σύνταξιν του παρόντος επί μη πληρωμῆ διαμαρτυρικού δι' ού διαμαρτυρείται επίσης και ό καθ' όλους τό κύρος έχοντος διαμαρτυρικών τόσον κατά του έκδότου όσον και κατά του όπισθογράφου επιφυλασόμενος κατ' άμφοτέρων των παντός δικαιωμάτων του μέχρι έντελους έξοφλήσεως του αναφερομένου γραμματίου.

'Οθεν εις δήλωσιν τούτων συντάχθη τό παρόν όπερ άναγνωσθέν εύκρινώς και μεγαλοφώνως εις έπήκοον του κομιστού και των προσληφθέντων μαρτύρων και έπιβεβαιωθέν ύπογράφεται παρά τούτων και παρ' έμού. 'Εγένετο έν Πάτραις την 16 του μήνος Δεκεμβρίου του χιλιοστού όκτακοσιοστού όγδοηκοστού όγδόου έτους ήμέραν Παρασκευῆ και έν τῷ Συμβολαιογραφείω μου όπερ έχω υπό την οίκίαν των άδελφών Φραγκοπούλων κειμένην έν τετραγώνω έβδόμω της κάτω πόλεως Πατρών, όδός «'Ανεξαρτησίας.»

'Ο κομιστής Οί μάρτυρες
'Ανδρ. Μ. Κόλλας Βασιλ. Μαφογιαννάκης
'Ο Συμβολαιογράφος Βύστ. 'Ηλιούπουλος
(Τ. Σ.) Ν. Δημητροπούλος